

IES J.M. Thomàs

Pla Acollida Lingüística i Cultural

ÍNDIX DE CONTINGUTS

- **Justificació.**
- **PROCEDIMENTS D'ACTUACIÓ**
- **MESURES ORGANITZATIVES**
- **MESURES CURRICULARS**
- **COL·LABORACIÓ AMB ELS SERVEIS EXTERNS**
- **PROCEDIMENT PER A L'AVAUACIÓ I EL SEGUIMENT DEL PROGRAMA**

Justificació

El Programa d'acolliment lingüístic i cultural recull els procediments d'actuació del centre i les mesures organitzatives i curriculars, per a l'atenció específica d'alumnes d'incorporació tardana amb dèficit de coneixement de llengua catalana i, si també fos el cas, de llengua castellana.

Inserit en el Pla d'Atenció a la Diversitat i/o el Projecte Lingüístic de Centre, el PALIC recull els elements de planificació necessaris perquè l'alumnat d'incorporació tardana adquireixi la competència lingüística de la llengua catalana (i castellana si és el cas), i conegui el vocabulari bàsic i científic de matemàtiques, del coneixement social i natural, així com les característiques culturals, lingüístiques i històriques de les Illes Balears.

Referències Normatives .

- Decret 92/1997, de 4 de juliol, que regula l'ús i l'ensenyament de i en llengua catalana, pròpia de les illes Balears, en els centres docents no universitaris de les illes balears (BOCAIB 17/07/1997, núm.89)
- Decret 39/2011, de 29 d'abril, pel qual es regula l'atenció a la diversitat i l'orientació educativa als centres educatius no universitaris sostinguts amb fons públics. (BOIB 5/05/2011, núm.67)
- Decret 34/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears. (BOIB 16/05/2015, núm.73)
- Ordre de la consellera d'Educació, Cultura i Universitats de 20 de maig de 2015 per la qual es desplega el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears (BOIB 21/05/2015, núm.76) modificada per l'Ordre del conseller d'Educació i Universitat de 23 de maig de 2016 (BOIB 24/05/2016, núm. 65)
- Ordre del conseller d'Educació i Cultura de dia 14 de juny de 2002, per la qual es regula l'elaboració i l'execució del Programa d'acolliment lingüístic i cultural adreçat a l'alumnat d'incorporació tardana al sistema educatiu de les Illes Balears que cursa estudis als instituts d'educació secundària. (BOIB 4/07/2002, núm.80)

CARACTERÍSTIQUES GENERALS DE L'ALUMNAT ESTRANGER

En aquest alumnat conflueix una sèrie de característiques que condicionen qualsevol planificació a l'hora d'integrar-lo socialment, lingüísticament i acadèmicament:

- Té un perfil cultural heterogeni ja que prové de diferents països amb diferents realitats socials, culturals, econòmiques i religioses la qual cosa fa que s'adoptin actituds i comportaments diferents. Ser estranger no és una condició unificadora, cal conèixer les característiques culturals, lingüístiques i religioses perquè la seva resposta va íntimament lligada al referent cultural que constitueix el seu marc referencial de vida. Sempre hem de partir de la història personal i dels coneixements previs dels joves que s'incorporen a les aules.
- Prové de sistemes educatius heterogenis segons els països de procedència..
- En alguns casos conflueix una situació d'escolarització irregular o fins i tot nul·la.
- Segons l'edat i l'escolarització anterior, potser que no hagi finalitzat el procés de consolidació de la seva llengua materna. La nova situació escolar portarà aquest alumnat a haver de fer un esforç afegit alhora d'aprendre català, castellà i la seva pròpia llengua. La seva llengua materna, en molts casos, té caràcters orals i escrits que són diferents a la llengües catalana i castellana.
- El contacte amb la llengua catalana fora de l'àmbit escolar pot variar segons la zona on resideix.
- Els motius familiars per iniciar un procés migratori són diferents i generen una vivència de la nova situació que condiciona les relacions de la família a nivell intern, de la família a nivell social i de l'infant/jove en referència a la seva nova situació escolar i de relació amb companys i companyes.
- L'alumne en un breu període de temps ha de poder incorporar-se al ritme normal d'escolarització en classes impartides en aquesta llengua.
- Pot arribar al centre en diferents moments del curs escolar. El moment d'arribada al centre escolar no és previsible i en moltes ocasions es van incorporant durant tot el curs escolar.
- Les característiques lingüístiques dels alumnes immigrants són molt diferents segons els països d'on provenen.
- Quan ens referim a alumnat en edat preadolescent o adolescent que coincideix amb l'ensenyament secundari hem de tenir present que passa per un moment personal, propi de la seva edat, de reafirmació del propi jo en contraposició a l'adult i que quan parlem d'alumnat estranger que viu un procés migratori podem afegir que en aquest moment part de la seva reafirmació pateix o pot patir un qüestionament de la seva identitat en un context aliè i que aquesta situació li pot generar inseguretats i desenvolupar, en conseqüència, actituds de rebuig i fracàs escolar.

És necessari, doncs, partir del coneixement i reconeixement de les característiques que sol presentar l'alumnat estranger en el moment d'arribada a un centre escolar per tal d'elaborar estratègies d'acolliment i d'atenció educativa que ens condueixin a afavorir l'èxit personal i curricular aplicant així, els principis de normalització i d'igualtat d'oportunitats.

Volem fer especial menció a aquest tema perquè sembla evident que les famílies que arriben a les Illes Balears es troben amb no poques dificultats: els processos de regularització, el desconeixement del nou país quant a serveis i recursos, la manca de formació específica o de reconeixement per trobar treball, el problema de l'habitatge, els mecanismes de participació social... Està clar que tota la família haurà de fer un procés d'adaptació.

Procediments d'actuació

S'han d'adoptar mesures d'acolliment i d'adaptació per als alumnes que s'incorporin en qualsevol moment a qualsevol etapa educativa, obligatòria i no obligatòria, per tal que assolixin tan aviat com sigui possible la competència lingüística que els permeti aprofitar el currículum propi del curs al qual estan adscrits.

Quant a l'adscripció de curs d'aquest alumnat, cal tenir present que "l'escolarització dels alumnes que s'incorporen de manera tardana al sistema educatiu (...) s'ha de fer atenent a les seves circumstàncies, coneixements, edat i historial acadèmic. Els que presentin un desfasament en el nivell de competència curricular de més de dos anys poden ser escolaritzats en el curs inferior al que els correspondria per edat. Per a aquests alumnes s'han d'adoptar les mesures de reforç necessàries que facilitin la integració escolar i la recuperació del desfasament i els permetin continuar amb aprofitament els estudis. En el cas de superar aquest desfasament, s'han d'incorporar al curs corresponent a la seva edat"

Les mesures d'atenció específica per als alumnes d'incorporació tardana han de tenir en compte les circumstàncies personals que han originat aquesta situació, les dificultats que comporta la incorporació al context social, cultural i escolar de la societat d'acolliment, i la repercussió que se'n deriva per al desenvolupament personal i l'aprenentatge.

S'han de proporcionar a les famílies assessorament individualitzat adequat, així com la informació necessària per ajudar - les en l'educació dels fills. L'assessorament i la informació s'han d'adequar a les característiques dels interlocutors. Els centres han de proporcionar als alumnes informació de les mesures organitzatives i curriculars que s'adoptin per a l'atenció individualitzada abans d'aplicar - les i de manera adequada a les seves característiques, edat i maduresa.

Els alumnes d'incorporació tardana al sistema educatiu, s'han d'escolaritzar d'acord amb el que disposa el punt 8 de l'article 22 del Decret 34/2015. Quan aquests alumnes presentin greus mancances lingüístiques en alguna de les llengües oficials, han de rebre una atenció específica que ha de ser, en qualsevol cas, simultània a l'escolarització en els grups

ordinaris, amb els quals han de compartir el màxim temps possible de l'horari lectiu. (art.2c, Ordre 2015)

OBJECTIUS

Els objectius del programa són:

- a) Aprendre a expressar en català i/o castellà les formes lingüístiques dels conceptes que tenen interioritzats en la seva llengua materna i desenvolupin el llenguatge amb adequació al context on son inserits, per tal de no reduir els aprenentatges per desconeixement de l'idioma i augmentar les competències lingüístiques que els permetin la realització de tasques acadèmiques i socials.
- b) Reconèixer les característiques culturals personals i les que defineixen tant la cultura pròpia de les Illes Balears com d'altres de l'entorn.
- c) Desenvolupar les habilitats lingüístiques i socials necessàries per a la interacció amb els altres companys i les persones adultes.
- d) Incrementar el seu sentit de pertinença a una cultura nova, com és la del territori que els acull, i integrin al seu patrimoni personal els trets definitoris d'aquesta cultura, assumint-ne la incorporació com un enriquiment de les seves possibilitats personals com a membres de la societat de les Illes Balears.
- e) Assolir la competència lingüística corresponent al nivell lliand de llengua catalana i/o castellana (segons el cas) emprant les estructures lingüístiques per poder relacionar-se amb el seu entorn immediat
- f) Assolir el vocabulari bàsic del coneixement social i natural mitjançant les corresponents adaptacions curriculars.
- g) Educar en els hàbits escolars corresponents a les formes del nostre sistema educatiu.
- h) Incorporar-los, a mesura que els alumnes avancin en l'aprenentatge, a l'aula de referència.

ACOLLIMENT AL CENTRE

Per dur endavant les primeres actuacions s'ha de tenir present la realitat de la zona, servei de mediació, serveis de traducció existents, les característiques de la població recent migrada, procedència, llengua d'origen, horaris d'atenció a famílies...

En arribar un alumne procedent de l'oficina d'escolarització, es duran a terme les següents pases:

- 1.- La secretaria del Centre rebrà el full de prematrícula de l'oficina d'escolarització

2.- Informarà a la Direcció del Centre, de l'arribada de l'alumne. Es planificarà les dates per a la reunió de les famílies i els alumnes amb la Cap d'estudis i l'orientació del Centre.

3.- La secretaria del Centre donarà el full de matrícula i les dades de les reunions als sol·licitants.

4.- Fins a la reunió pactada des de la Direcció del Centre és cercarà informació rellevant de l'alumne, en cas de tenir un centre de referència, o en cas de tenir informació d'altre tipus.

5.- Després de la reunió amb l'alumne i les famílies, i en la informació obtinguda es pactarà el pla d'atenció individual en cada cas.

6.- S'informarà a l'equip docent i al tutor de la incorporació de l'alumne a través del Liorna i a la reunió de Tutors. Posant en el seu coneixement les dades rellevants per la seva adaptació del Currículum, si escau.

ACOLLIMENT A L'AULA

El tutor o la tutora amb la col·laboració de la resta del professorat que atén el grup classe ha de desenvolupar el pla d'atenció individual de l'alumne.

Dins l'àmbit de l'actuació tutorial es desenvoluparan les accions següents:

Actuacions prèvies

- Adaptar els elements curriculars a l'alumnat (l'alumnat estranger parteix d'una situació de desavantatge a causa del desconeixement lingüístic i cultural de l'entorn).
- Planificar acuradament cadascuna de les àrees curriculars en base a l'adequació i la flexibilitat.
- Preveure una organització d'aula que permeti l'atenció a l'alumnat nouvingut i el seguiment de les seves activitats.
- Anticipar al grup l'entrada de l'alumne, fomentant l'interès per conèixer el nou company i aspectes i trets característics del seu país i la seva llengua.
- Orientar els companys sobre l'ajut que poden donar al nouvingut i designar algun company que l'ajudi, li faciliti el coneixement del centre i de la resta dels companys, etc.
- Incorporar un tipus d'ambientació acollidora i facilitadora d'aprenentatges (rètols, indicadors dels noms de les coses, murals amb molta imatge i text aclaridor.).

Actuacions a l'aula

- Realitzar activitats de presentació que permetin incorporar les estructures comunicatives de salutació, presentació, conèixer el nom dels companys, etc.

- Organitzar activitats que afavoreixin la interacció entre tots els membres del grup classe ja que la seva actitud oberta repercutirà positivament en la percepció de l'alumne nouvingut vers el nou grup de companys.
- Observar els hàbits de convivència i relació. L'escola ha de preveure, durant un temps inicial, un seguiment acurat de la relació i convivència que s'estableixi entre l'alumne i la resta de companys.
- Facilitar l'aprenentatge de la llengua als alumnes nouvinguts tenint en compte el paper del professorat en l'aspecte lingüístic: model lingüístic, dinamitzador, interlocutor i corrector subtil.
- Transmetre a l'alumne, en tot moment, una informació senzilla i clara sobre el funcionament del grup, les activitats, les rutines, les sortides ..
- Intensificar accions habituals amb l'alumnat com la de potenciar les habilitats de l'alumne i reconèixer freqüentment els seus progressos.
- Observar els hàbits de treball a l'aula, concretament el respecte pel material comú i individual i la seva utilització, la postura corporal, l'actitud i els procediments de treball sobre el paper. Algunes propostes poden ser: donar informació individualitzada de tots aquests aspectes (no se n'ha de donar cap per sabut perquè pot ser que l'alumne no els tengui), fer un seguiment sistemàtic de l'adquisició d'aquests hàbits per part de l'alumne fins assegurar que quedin interioritats, comprovar l'adquisició d'hàbits de treball del grup classe. Potser serà útil un replantejament d'aquests hàbits per a tots els alumnes.

Mesures organitzatives

L'activitat específica s'ha de desenvolupar entre un mínim de sis hores setmanals i un màxim de setze, sempre que sigui possible i tenint en compte la llengua i cultura d'origen i el grau d'escolarització de cada alumne. La durada d'aquesta intervenció educativa ha de ser d'un període del curs escolar no superior als nou mesos, sempre segons el grau d'aprofitament i d'assoliment dels objectius.

PALIC D'INICIACIÓ

Com a punt de partida el Centre disposa d'un horari per als alumnes de PALIC d'iniciació de 8 a 9,50 (nombre d'hores màxim, com s'ha dit anteriorment cada any s'ajustarà a les circumstàncies del curs). Aquestes hores deixen els grups de referència i van a classe de PALIC.

Els alumnes que hi ha matriculats pertanyen als quatre nivells d'ESO. S'intenta la coordinació amb la resta de professors, sobre tot amb els de Català, perquè les tasques que preparin per a aquests alumnes s'adaptin en la mesura que sigui possible a les de PALIC.

Aquest nombre d'hores es pot modificar segons el nombre d'alumnes del Palic iniciació i la seva casuística.

PALIC DE CONSOLIDACIÓ

Són aquells alumnes que durant el curs passat varen estar dins el grup d'iniciació i que presenten un nivell mínim del coneixement de la llengua catalana, però que encara tenen certes dificultats per seguir en total normalitat les classes d'un grup ordinari.

Per això, aquests alumnes reben un suport de 2 hores setmanals tant a primer cicle com al segon cicle

Mesures curriculars

Els alumnes que de forma tardana s'incorporin al sistema educatiu de les Illes Balears seran objecte de les adaptacions curriculars que pertoquin per adaptar l'ensenyament de les àrees lingüístiques del currículum als seus coneixements previs i al seu nivell d'aprenentatge (art. 6, Decret 92/1997)

(...) finalitat que aquests alumnes puguin assolir els objectius de les diferents àrees o matèries sense els impediments ocasionats pel desconeixement de les llengües d'aprenentatge (...) (art.14.3, Decret 39/2011)

(...) aquestes actuacions han d'incloure el coneixement de les característiques culturals, lingüístiques i històriques de les Illes Balears. (art.14.3, Decret 39/2011)

FUNCIONS DEL PROFESSORAT DEL PALIC

Les funcions assignades al professor responsable del PALIC són les següents:

- a) Impartir l'ensenyament de la llengua catalana i del medi cultural i lingüístic de les Illes Balears.
- b) Impartir l'ensenyament de la llengua castellana i del medi cultural i lingüístic de les Illes Balears.
- c) Control d'assistència a l'aula a les hores assignades.
- d) Informar el Tutor i el professorat d'àrea afectat de les hores que els alumnes sortiran de l'aula ordinària.
- e) Coordinar-se amb el Tutor responsable, el professorat afectat i els departaments corresponents per intercanviar informació i elaborar les ACIS.

Hi col·laborarien els departaments de català, castellà, anglès, socials, naturals i matemàtiques completant l'horari setmanal. Una vegada superat el període d'Iniciació, els alumnes s'anirien incorporant, sempre amb suport lingüístic, a les aules dels grups que els correspongui per a la seva escolarització i gradualment segons estimi l'equip docent i el tutor, amb el suport d'orientació i direcció.

En últim terme, tots estem d'acord que aquest acolliment ha de ser un dels objectius importants del PEC, de l'equip directiu i de TOT el professorat.

METODOLOGIA

Amb aquest alumnat s'aplicarà una metodologia activa i un enfocament de caràcter comunicatiu. Es potenciarà la interacció dins el grup de la classe, petit grup i en parelles, sense deixar de banda el treball individual.

Consideram oportú que els alumnes disposin d'un llibre de text per treballar dins l'Aula d'Acollida. Per a llengua catalana, atesa l'experiència de cursos passats, continuam proposant utilitzar el llibre Món de l'editorial Santillana A1-A2 per als grups d'Iniciació.

La utilització de material complementari, fotos, cartes, fitxes, làmines, colors, material de manualitats fa molt recomanable que el major nombre de classes es desenvolupi dins la mateixa aula durant tot el curs.

L'ús de les noves tecnologies (programes informàtics en CDROM de llengua per a estrangers, PELC, enregistraments de pràctiques orals, etc.) ajudarà en el treball de nivells de progressió diferents.

Pel que fa a Consolidació, consideram oportú que continuïn utilitzant el llibre Món de l'editorial Santillana del nivell B1.

La utilització de material complementari, fotos, cartes, fitxes, làmines, colors, material de manualitats fa molt recomanable que el major nombre de classes es desenvolupi dins la mateixa aula durant tot el curs.

CRITERIS D'AVUACIÓ

Es donarà prioritat a l'avaluació per observació directa a partir de les activitats relacionades amb les quatre habilitats lingüístiques. Se'ls avaluarà especialment l'expressió oral. D'una banda la parla (adequació, coherència, cohesió i correcció) i de l'altra, la lectura expressiva (adequació i correcció).

També es duran a terme proves objectives, tant orals com escrites.

En segon lloc es tindrà en compte l'expressió escrita (adequació, coherència, cohesió i correcció), però la correcció només es començarà a exigir en grau elemental a Consolidació.

Paral·lelament s'avaluaran les habilitats passives: comprensió oral i escrita.

Aquells alumnes amb una actitud negativa que els impedeixi seguir amb normalitat el curs, no podran continuar dins el programa.

Es preveuen sessions d'avaluació conjuntes amb el grup de referència, que es podran complementar amb reunions específiques de professorat de PALIC per a problemàtiques concretes.

Durant la pertinença de l'alumnat a PALIC d'Iniciació, per a l'avaluació de les àrees que s'hi inclouen (llengua catalana, llengua castellana, matemàtiques, naturals, socials, etc.) es farà a partir de la feina duta a terme dins el programa. Es considerarà que a l'alumne/a se li ha fet una ACI. Per a l'avaluació positiva en cada una de les matèries, l'alumne/a haurà de superar els objectius mínims establerts per cada departament.

Col·laboració amb els serveis externs

Les mesures d'atenció a la diversitat «s'han de dur a terme des de la corresponsabilitat, la col·laboració i la cooperació entre els diferents professionals del centre i els agents externs que participen en el procés educatiu. D'aquesta manera és possible detectar i atendre les necessitats dels alumnes de forma integral i coordinada, elaborar materials específics adaptats i fer el seguiment i l'avaluació corresponents.» (art.4.2, Decret 39/2011)

A través de les activitats que els Serveis Socials duen a terme al Centre, s'establirarn ponts de comunicació com està reflectit Projecte Educatiu del Centre.

El Pla d'acompanyament de la Conselleria d'educació també és un instrument que complementa el programa PALIC

Procediment per a l'avaluació i el seguiment del programa

El programa preveu el següent procediment d'avaluació del procés per millorar-ne l'execució, i que ha de servir de base per a la planificació del curs següent.

- 1.- En l'acabament del curs, el coordinador del programa PALIC, elaborarà una memòria del Programa PALIC que elevarà a la Direcció.
- 2.- Els diferents departaments avaluaran el programa i elevaran propostes a la Direcció del Centre en la memòria del Departament.
- 3.- El Cap d'estudis es reunirà amb el Departament d'orientació i avaluarà el PALIC
- 4.- El director recollirà totes les propostes i revisions aportades i elaborarà les modificacions per millorar-ne l'execució i un cop aprovat, prendrà nota pel proper curs.
- 5.- Al Claustre de fi de curs, es proposaran millores per la seva aprovació.

	Data	Responsable
Elaborat	curs 2003- 2004	Directora: Miseridordia Fusté Sugrañes
Aprovat	4 de Juny de 2004	Claustre de Professors
Revisat	Curs -2013 2014	Damián Tomás Bergas Catalina Bergas Josep Palou
Aprovat	30 de juny de 2015	Claustre de Professors
Revisat	Curs 2017-18	Aina Perelló Damián Tomás Bergas
Aprovat	29 de juny de 2015	Claustre de Professors
Revisat		
Aprovat		
Revisat		
Aprovat		